

Psykologen i debatten – Får vi tycka olika?

*Protokoll från en av gruppdiskussionerna – 10.15 till 11.00

Vi hade turen att få den person som önskade diskussionsämnet i vår grupp. (Tyvärr uppfattade jag inte hans namn och kommer kalla honom skolpsykologen nedan.) Han arbetar sedan ett par år som psykolog inom förskola/skola i ett område i Göteborg stad. Jag vill passa på att tacka för ett intressant ämne.

Skolpsykologen introducerade ämnet. Till utgångspunkt för diskussionen användes en debattartikel som handlade om den svenska förskolan i det senaste numret av Psykologtidningen, nr 8, 2010. Artikelns skrevs av en psykologstudent på psykologprogrammet i Linköping och utgår från boken *Förskola för de allra minsta – på gott och ont*. I boken uttrycks en oro för att det är för få förskolelärare i förskolan, dvs. det går för många barn per förskolepedagog. Artikelförfattaren drar utifrån dessa resultat slutsatsen av psykologerna bör höja sina röster för att se till att vårdnadsbidraget stärks så att föräldrar kan vara hemma längre med sina barn.

Skolpsykologen (han som anmälde detta diskussionsämne) drar dock helt motsatta slutsatser utifrån samma bok. Han arbetar i ett område med många invandrare och kan där se hur förskolan är mycket viktig för bland annat språkutvecklingen för barn med invandrarbakgrund, d v s om det är brister i förskolan så måste mer resurser skjutas till. Alltså, utifrån samma material kan man komma till olika åsikter om vilka åtgärder som krävs. Frågan är nu om vi som psykologer får uttrycka olika åsikter i den offentliga debatten. Skolpsykologen har en känsla av att det finns en enhetskultur inom psykologkåren. Att motstridiga åsikter, som de ovan, inte bör uttryckas offentligt enligt den rådande uppfattningen inom kåren.

Ett första dilemma vi identifierade är att psykologin/psykologer kommer fram till slutsatser som får politiska konsekvenser och frågan är då om och hur psykologer bör uttala sig kring dessa. Det känns självklart att vi psykologer bör framföra vår kunskap i debatten när denna är relevant. Frågan är då vad vi gör när vi kommer fram till olika åsikter om hur resultaten ska tolkas eller vilka åtgärder som bör vidtas för att förbättra en viss situation. Finns det en enhetskultur inom psykologkåren, dvs. att vi inte bör uttala oss offentligt när vi inte kan komma fram till en gemensam slutsats? Vissa diskussionsdeltagare anser det. Kan, får, bör vi uttala oss i frågor även när detta på ett tydligt sätt stödjer åsikter som omfattas av ett visst parti eller ligger i linje med en viss ideologi? Frågan kanske är ännu mer grundläggande; kan man framföra psykologisk kunskap eller slutsatser, i ex. en samhällsdebatt, utan att samtidigt bli politisk? Vissa i diskussionsgruppen ansåg inte det. De menar att uttalanden med utgångspunkt i psykologin alltid är politiska. Alltså att psykologi som ämne är politik per definition. En annan åsikt som framfördes var att psykologisk kunskap som förmedlas i en debatt måste uttryckas på ett sådant sätt att den uppfattas som politisk annars blir man inte hörd. Alltså den måste framföras med viss kraft, och kanske tillsammans med förslag på hur något bör åtgärdas, för att alls höras.

En relaterad fråga som diskuterades var om man samtidigt kan vara en offentlig politisk person, exempelvis representera ett politiskt parti, och samtidigt vara psykolog. Deltagarna i gruppen var överrens om att man måste ha tillåtelse att ta sådana uppdrag som psykolog. Åsikten framfördes att det dock är viktigt att hålla isär rollerna som psykolog och politiskt aktiv.

Åsikten framfördes att om vi tillåter kollegor/studenter att debattera på offentliga arenor kring olika frågor med utgångspunkt i sin yrkesroll, psykologisk forskning, eller annan psykologisk kunskap,

kanske med olika psykologiska skolbildningar som stöd eller med olika politiska uppfattningar kan detta påverka allmänhetens förtroende för psykologer negativt. Det skulle kunna motverka det arbete som görs för att stärka värderingen av och förtroendet för psykologer och psykologisk kunskap.

Vi jämförde vår profession med läkarkåren. Läkare verkar inte ha samma problem vilket dels kan tillskrivas att professionen är äldre och alltså av tradition har ett högt förtroende hos allmänheten. Dessutom vilar deras kunskap den naturvetenskapliga medicinen. Medicinen präglas inte lika tydligt av "mjuka" uppfattningar kring kärnfrågor. De kan med andra ord, till skillnad från psykologer, uttala sig mer tvärsäkert i offentliga debatter utan att samtidigt göra alltför mycket våld på den samlade kunskapen inom sitt ämnesområde.

Vi hann även tala lite om situationen för psykologer i Norge. Vi hade turen att ha med i norsk psykologstudent i gruppen. Hon kunde berätta att psykologer har större förtroende i Norge, både hos allmänheten och hos arbetsgivare. Trots, eller kanske p.g.a., detta kan norska psykologer debattera olika fenomen offentligt utifrån vitt skilda uppfattningar som exempelvis i tv-programmet "Hjernevask". Jag uppfattade dock att vår norska studentkollega var lite orolig för hur dessa debatter togs emot av allmänheten, d v s hur debatterna påverkade synen på psykologer och psykologin.

Protokollförare

/Max Karlsson, psykologstudent, Lunds universitet

PS. Ett tack till alla diskussionsdeltagare för en intressant diskussion!

*Tyvärr tappade jag bort mina anteckningar så detta protokoll har skrivits utifrån mitt minne.

Deltagarna i diskussionen som hittar felaktigheter i protokollet eller som anser att jag missat något får väldigt gärna höra av sig till mig, max.karlsson.072@student.lund.se, eller be ansvariga för ps2010 att föra in ändringar/tillägg direkt.

THE WORLD'S LARGEST
HOTEL CHAIN

BEST WESTERN

arken

HOTEL & ART GARDEN SPA

Psykologens roll i debatten

- Kombinera psykologisk kunskap med politik
- Måste uttala oss i debatten
- Psykologuttalanden kan vara teoribundna, men verkar allmänna
- Potentiella utgångspunkt när man uttalar sig i media
- Förtvilligt att allmänheten kan tro att psykologuttalanden är "sanningen"
- Om vi som yrkesgrupp är polariserad, speglas detta i vår del av samhällsdebatten
- Gör gärna debatt av motstridande teorier
- Kvalitetssäkra Psykologförbundets uttalanden
- Hugg emot de utan psykologisk utbildning som ändå uttalar
- Vid t.ex. nedstämningar måste psykologer ta kampen
- Vi bör påverka politiker
- Utbildningen borde innehålla argumentation, retorik och mediaträning

